

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1588. Soc. 49.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

trocinium Sæpe hujuscemodi negotium aliàs est agitatum cum apud Provinciale, tum Generale; donec Rex ipse extinxit talia patrocinia.

Joannes Borgia donat Reliquias Domui Professæ.

9. Joannes Borgia Comes Ficalii filius S. Francisci Borgiæ immensum Reliquiarum thesaurum, quem à multis annis in diversis Europæ partibus collegerat, exornatque pretiosè, Domui Professæ donavit à Joanne Rege suavis parentis sui fundatæ. Octobri mense transportatæ Ulyssiponem comitantibus PP. Antonio Francisco, & Martino Escudeiro. Januario sequente solemnissimâ supplicatione deductæ è templo Cathedrali. Præbuit Societas Joanni in significationem grati animi facellum primarium ad sepulturam, & suffragia missæ in perpetuum. Joannis Borgiæ illuc delata sunt ossa, ac subterraneo condita fornice.

Annus 1588. Soc. 49.

Episcopus Japoniæ datur.

EA tempestate Legati Japonenses & à Rege Philippo & à Sixto V. Papa Ecclesiæ suæ proprium Episcopum exoraverant: delegitque Rex nostrum Sebastianum Moraliæ Provincie Præfidem, qui accepto diplomate summi Pontificis 27. Martii in templo Domus Professæ Funayensis Episcopus consecratus est per Michaëlem Castrium Ulyssiponensem Archipræsulem, assistentibus Emmanuele Ceabra Episcopo Septensi, & Petro Castillio Leirienfi. Ad sumptus inaugurationis, & itineris expensas Rex munificè suppeditavit cruciatorum tria millia & quadringentos. Præterea jussit, ut ex vêtigali regio urbis Malacæ quotannis illi cruciatorum duo millia numerarentur.

Novus Provincialis. Profecti ad Indiam cum Episcopo Japoniæ.

2. Provinciam moderari jubetur Româ P. Joannes Correa Villaregalensis, qui regebat Conimbricenses Collegium. Socii decem binis impositi navibus solverunt è Tago die sexta Aprilis. Eadem cum Episcopo navi vehebantur Antonius Rodericius sacerdos, Antonius Luzsius, & Gaspar Castrius Coadjutor, qui postea sacerdotio initiatus obiit martyr in Japonia. Altera navis complectebatur P. Emmanuelem Veiga Superiorem, Emmanuelem Pirium, Lusitanos; Lazarum Catanium, & Laurentium Maconium, Italos; Garciam Garcium, & Petrum Paësum, Hispanos; postremus patriâ Toletanus in Æthiopia Romanæ junxit Ecclesiæ Seltamum Seguedium Abassinorum Imperatorem.

Moritur Episcopus, & P. Antonius Rodericius.

3. In navi, quâ vehebatur Episcopus, fatalibus morbis grassantibus, duo sacerdotes prostrati erant, noxter Antonius Rodericius, aliisque externus. Episcopum miserorum auxilio se devoentem pestilens morbus invasit, ex quo obiit sanctissimè; jactis anchoris in portu Mossambiquiensi 19. Augusti, sepultus in ædícula Virginis de Baluarte; unde annis sequentibus ossa Goam translata sunt. Primam vidit lucem Funchali in urbe principe Madeirensis insulæ, heroicis virtutibus clarus, quemadmodum testatur vita ejus typis vulgata. Erat à confessionibus sacris Mariæ Conjugis Alexandri Farnesii Parmæ ac Placentiæ Ducis. Germanos duos in Societate habuit, Antonium Moraliæ, qui plurimis annis vixit cæcus, & Ludovicum Moraliæ. Cùm è Mossambiquio navis solvisset 22. Augusti, æternitatis portum attigit P. Antonius Rodericius, natus Monte majore novo, multis præditus virtutibus, ut ipsius vita in lucem edita manifestum facit.

Profecti in Brasiliam.

4. In Brasiliam profecti sunt quinque. PP. Fernandus Oliveira & Bartholomæus Abreus cum Petro Correa non sacerdote felicem habuerunt navigationem. PP. Petrus Alvarus, & Antonius Botellius rapti ad Americam Castellanam. Cùm navis esset morata ad insulam Madeirensis, lapsâ temporis opportunitate nequit superare æquatorem, eas adire regiones compulsa. Sesqui anno his erroribus consumpto tenuit Angrensem portum.

Nostrum profecti in classe contra Angliam.

5. Hoc anno Ulyssipone adversus Angliam solvit classis formidanda, apparatus maxima, successu minima. Suppetias ibat orthodoxis Anglis, quos Elizabetha regina crudeliter vexaverat. Tres & viginti de nostra Societate illam con-

conscendere, tredecim sacerdotes, coadjutores reliqui: octo ex Lusitana Provincia, ex Boetica septem, octo ex Toleraia. Hos inter emortui P. Ludovicus Fonseca Boeticus, Balhafar Almeida Coadjutor Lusitanus, & P. Robertus Ruchfortius natione Hybernus, qui Romae inerat Societatem, deinde studiis operam dabat Dilingae, tandem migravit ad Hyberniam: illic ad necem proposito etiam praemio conquisitus secessit in Lusitaniam: magnum in eo praesidium nacti sunt Ulyssipone Catholici omnes, Hyberni, Angli, caeteraque nationes.

6. Mense Octobri Ulyssiponem ingredienti Comædi promisere anni totius decursu in scenam duros se comedias octoginta, de singulis mille regia aërea penuros Domui Misericordiae. Verum res indigna videbatur P. Petro Fonsecae Praeposito Domus Professae, aperiri scelerum officinas, eo potissimum tempore, quo pro classe Angliam invadente preces fundendae erant. Igitur convenit Cardinalem Proregem, rem pro virili exaggerat, amoliri, cum posset, rogat peccandi occasionem. Pissimus Princeps actutum jubet comedos ejici, tamen jam recepissent spectatorum pecuniam, cunctaque parata forent ad initium faciendum. Vir nobilis Thesaurarius Domus Misericordiae inde discedens obviam forte facto è Domo Professorum sacerdoti, quem spectacula hæc impedivisse suspicabatur, Fraudasti, inquit, Domum misericordiae octoginta millibus regaliæ aëreorum. Cui sacerdos: en habes, ait, centum millia; quæ cum ipsi tradita fuissent ad pia opera, in hoc pissimo opere impensã voluit: simul atque evidenter patuit, non egere pauperes pecuniis per iniquitatem collectis.

Comædi expelluntur.

7. De Reliquiis à Joanne Borgia donatis Domui Professae dictum est anno superiore. Pettus Fonseca Praepositus vir excelsi animi per urbem circumferri voluit maximã, quã fieri posset, pompã. Secundã & vigesimã Januarii, nam antea pluvium tempus prohibebat, id factum, ferculis sumptuose adornatis. Quidquid divitiarum Ulyssipone fuit, vel è fenestris pendit, quã transeundum erat, vel in orchestris & arcubus, aut personatis actoribus spectabatur. Nihil rixarum contigit in tanto hominum concursu. Illud concelebratum plausu, quodd, cum parvulus ille, qui referebat divum Vicentium, pretiosum adamantem perdidisset, invenerit ille, qui divi Antonii Lusitani personam sustinebat, è cujus prerogativis una est res perditas dominis restituere. Diebus octo patuerunt populo Reliquiæ. Præter infinitam multitudinem venere ad earundem venerationem diversae supplicationes. Prima omnium erat pauperum & mendicorum, qui in templo misericordiae collecti, duplici alã formatã, virorum unã, alterã feminarum, manu gestis viridibus canis ad reliquias colendas processerunt.

Supplicatio Reliquiarum.

8. Plurimum arrisit P. Ignatio Martinio pauperum de arundinibus ferendis inventum. Subinde annis singulis die S. Alexii dicatã, in cujus honorem erecta erat pauperum sodalitas in templo misericordiae, Ignatius præcedente longo puerorum agmine recentes arundines manu ferentium ibat in ædem sanctam Misericordiae catechesim explicaturus. Cùmque successu temporis Sodalitas migrasset ad templum maximum, retenta usque huc pia consuetudo, puerique in ordinem dispositi eò ducuntur è Domo Professae. Interfunt unã cum discipulis ludimagistri omnes, qui Ulyssipone docent alphabetarios. Fit solemnitas supra modum aspectabilis plausu totius urbis maximo. Indulgentia plenaria quadruplex concessa: 1. Februarii ob caput divæ Birgittæ, 3. Majii ob sanctæ Crucis lignum, 21. Octobris propter Virginum undecim millia, 17. Novembris ob caput S. Gregorii thaumaturgi.

Supplicatio S. Alexii.

9. Præter alia quàm plurima opera Domus Professae illud non tacendum, quod præstitit ad triremes damnatis. Ex his centum & octoginta compleverant damnationis annos, neque tamen à regis Ministris liberi abire permisi. Igitur miserorum causam suscipiunt incolæ Domus Professae, per quos non solum erepti scilicet, sed etiam persolutum sui laboris pretium retulerunt à die, quã poenæ fatiscerant. Ea summa fuit Cruciatorum quatuor millia.

Charitas erga damnatos ad triremes.

Antonius Franco,

T 2

10. Scho-

Exempla
scholastico-
rum Ulyssi-
pone.

10. Scholasticorum penè duo millia frequentabant Ulyssiponenses scholas. Videbantur sæpe in nosocomio ex ipsis plurimi, modò ægrotorum lectos componere, modò scopis verrere cubilia, modò cupedias ac bellaria dividere. Alii nonnunquam recreabant afflictos suavissimâ vocum & instrumentorum harmoniâ. Unus aliquis Nobilium alapani insignenti obtulit genam alteram, famulosque ultionem meditantes continuit.

Missiones
Eborensis
Collegii.

Mors P. Fer-
din. Coutinii.

11. Non pauca missiones è Collegio Eborensi instituta: tum in Transagana Provincia, tum in Algarbiis. Farenfes & Lacobrigenses sic accensi studio videndi Collegia Societatis suis in urbibus, ut Præposito Generali per litteras desideria sua declaraverint. Octavâ Decembris Eboræ efflavit animam clarissimis ornatam virtutibus P. Fernandus Coutinius Ulyssiponensis. Mortis diem præscivisse creditur; nam certior de illo factus, nequiquam commotus est. Prope mortem P. Suarium æmulatus hæc verba pronuntiavit: *Non putabam esse tam dulce mori.* Virginem rogaverat, ut ipsi dicatâ die cederet è vivis: meruit exaudiri insignis illius amor & cultus Deiparæ.

Missiones è
Collegio Co-
nimbricensi.

12. Zelus Patrum Collegii Conimbricensis præter Pedrosam, Carquem, & Cariam, sermonibus sacris, & fidei elementorum explicatione imbuunt Visonium, Trancosum, Pinelium, Penamacorium, Montem majorem veterem, Aveirum, & Villavissosam: ad hanc venit Catharinæ Ducis rogatu P. Joannes Lucena cum P. Gonfalo Dinisio. Significante P. Lucenâ in concione necessitatem vincitorum in carcere nudo solo jacentium, sine storea, sine lodice, quâ tegant corpora; illico pia Dux Gynæci sui storeas dari jussit, duobus stragula: quæ Lucena cum aliquot aulae servis humeris imposita gerens, oppidumque perambulans plura ejusmodi emendicabat; tôtque storeas & lodices collegit, ut inde parata sint pro vincis quadraginta cubilia.

Dominici Ale-
xandri pietas

13. Conimbricæ sub noctis medium flamma corripuit aedes Alexandri Brigantini, ad quam extinguendam confestim accurrere nostri, Alexander ægrè subtractus incendio in nostrum se recepit Collegium, ejusque incolam egit tamdiu, donec aedes reficerentur. Majore hebdomadâ idem Princeps in Collegium secedens cum nostris interfuit omnibus Christianæ pietatis officii per id tempus fieri solitis.

Moritur Do-
minicus Jo-
annes Coadju-
tor.

14. Ex eodem Collegio ad triumphantem, ut spes est, Societatem abiit septima die Septembris Dominicus Joannes Coadjutor virtutis admiranda. Ortus in pago agri Conimbricensis, annos septem & viginti in Societate vixit, & viginti continuis Cocus ad ignem defudabat. Tametsi ne characterem nôisset, scientiam utique profundam habuit in rebus ad animam pertinentibus. Memoriâ complectebatur libellum aureum de mundi contemptu & imitatione Christi. Plena est exemplis optimis vita jam typis mandata. Invaluit de Dominico singularis opinio tum apud nostros, tum apud externos. Hi nostros, ut dixi, Apostolos vocare solent. Dominicum nominabant Apostolum sanctum, ut dixi, Apostolos vocare solent. Dominicum nominabant Apostolum sanctum,

Res Portuen-
sis Collegii.

15. Socii Collegii Portuensis sex & quadraginta feminas perditas à lupanari reducerunt, procurato commodo, honestoque vivendi modo, ne redirent ad vomitum. Feirensi Comite Madriti occiso, mater, & fratres veniam rogati ab interfectore obstinatè negaverant; at hæc interveniente Nostro firmata est tabulis fidei publicæ cum à matre, tum Comitibus fratribus. Barcellis prope Bracharam exarsit ingens furor & discordia oppidanos inter, & tirones milites. Ad eò in arma concursum, ut etiam Clerici linteis induti, armis quibusque obviis arreptis, pro suis indigenis contra tirones decertarint. Cecidere tirones quatuor, vulnerati plures. Tribunus militum se vindicaturus statuerat in hybernis cohortes aliquot: incolæ id armis prohibere moluntur. In hac tempestate à Præfecto urbis Portuensis rogatus Collegii nostri Rector, Barcellas festinat, Tribunum alloquitur, pacem conciliat, malumque amovet, quod impendebat.

16. Februario mense Bracharæ translata est Eucharistia è vetusto ad novum templum, solemnem inter supplicationem eâ majestate & plausu ordinatam, quo solent Brachareses hujusmodi celebritates instituere.

Templum novum Bracharense.

17. Hoc quoque anno 23. Septembris prodivit è templo Domus Professæ prima supplicatio de Passibus Domini Crucem bajulantis, quæ deinceps feriâ sextâ post Dominicam primam Quadragesimæ peragitur. Noster Didacus Ferrazius multis adolescentibus suavit, quos erudiebat sacris moribus, Sodalitatem de sancta Cruce instituerent in templo Cœnobii Augustiniani, unde orta piissima supplicatio. Ubi sunt nostra Collegia, plerunque ex eorum prodit templo, id volentibus Augustinianis Eremitis, sub quorum imperio est designare pias stationes.

Prima supplicatio de Passibus Domini.

18. Eboræ Societati adjungitur Ludovicus Lobus Alvitensis Baronis frater è prima Regni nobilitate. Captus olim fuerat in prælio Regis Sebastiani. Divi secum meditatæ mundi vanitatem tandem generosè proculcavit. Vixit apud nos magno virtutum omnium exemplo.

Venit ad Societatem Ludovicus Lobus.

19. Angræ pro scholasticis instituta est sodalitas BB. Virginis: Episcopus, Cantor maximus, & Canonici nomen dedere. Urbem fames & morbi affligebant: Succurrit Collegium & frumento, & nummis in pauperes erogatis. Neque nostri immunes morbis, ubi primum convaluere, ad externos juvandos reversi sunt. Multum commodi attulerant militi præfidiario piæ exhortationes: in more habebant sui ipsorum verberationem. Quot mensibus elegere Divum Tutelarem; quisque celebrem egit Patroni sui diem, invitando alios ad audienda sacra. Non tamen invitabantur illi, quos sciebant sordibus meretriciis inquinatos. Quin admonebantur, abstinerent à pestilenti consuetudine, secus eos non admissum iri inter fortientes sanctum Tutelarem. Hæc virtutum studia juvabant nonnulli ductores cohortium, viri ex animo Christiani. Unus eorum cum sua cohorte aëturus excubias mancipium adduxit manu portans compedem militi, quisquis jurasset, injiciendam.

Rex Angrensis Collegii.

20. Typis hoc anno excusus est liber de concordia humanæ libertatis cum decretis prædestinationis compositus à sapientissimo P. Ludovico Molina Eborensis Academiae celeberrimo Doctore ac Professore, dicatus Alberto Cardinali Proregi & generali Inquisitori: fuitque hoc primum opus Theologicum ab illa Academia editum, ut ipse indicat in dedicatoria; imò, nisi fallor, fuit primum opus Theologiæ scholasticæ, quod in lucem dedit Societas. Multæ objectiones & moræ editioni injectæ, quarum historia longior est, quàm possit, & notior, quàm opus sit, his Annalibus inseri. Prodiit tandem adnitente vel maxime R. P. Bartholomæo Ferreyra Dominicano, qui librum & approbavit, & defendit.

Imprimatur Concordia Molinae.

Annus 1589. Soc. 50.

EX Domo Professæ Ulyssiponensi ad Superos migravit 8. Aprilis P. Leo Henricus, heros major omni commendatione. Originem duxit ex illustrissimis parentibus in oppido Ponta de sole Madeirensis insulæ. Societati adjunctus Conimbricæ, rexit ejus urbis Collegium, dein Eborensis jussu Sancti P. Ignatii. Primus erat Eborensis Academiae Rector. Etiam Provinciam moderabatur; munusque obivit deputati Concilii Generalis Lusitanæ Inquisitionis. Henrici Cardinalis Confessarius fuit in paucis charus. Post hujus obitum præfectus Bracharensi Collegio, unde veniens Ulyssiponem, dum pauperi Gallo in carcere pestilenti febre laboranti aures ad confessionem excipiendam commodat, eadem febre correptus animam suam pro fratre ponit.

Moritur P. Leo Henricus.

2. Quæ, & quantæ fuerint illius virtutes, quantum dominatus sit infernis potestatibus, intelligit lector ex ipsius vita per me in lucem edita in opere de Tirocinio Conimbricensi, & Anno glorioso Lusitanæ Societatis. Etenim unus ille

Virtutes ejusdem.